

به نام خدا

بررسی بازار جهانی سنگ‌های مرمریت ساختمانی

در تعریف جامع سنگ می توان گفت که سنگ توده‌ای متراکم، مستحکم و هماهنگ از یک و یا چند کانی است که دارای تنوع رنگی بالایی بوده که به طور طبیعی در کنار هم قرار گرفته شده‌اند.

ویژگی‌هایی همچون دوام و استحکام بسیار بالا، مقاومت در برابر سایش و تغییرات دمایی، پایداری در برابر مواد شیمیایی، برخورداری از ثبات رنگی و همچنین قابلیت برش و صیقل دادن، سنگ‌ها را از هر جهت به عنوان بهترین مصالح برای استفاده در ساختمان منحصر به فرد نموده است.

به طور کلی سنگ‌ها به سه دسته آذرین، رسوبی و سنگ‌های دگرگونی تقسیم‌بندی می‌شوند. سنگ‌های آذرین از ذوب شدن مواد مذاب که به ماگما نیز معروف می‌باشند، حاصل می‌شوند. در صورتیکه مواد مذاب در زیر زمین سخت و جامد شوند، سنگ‌های آذرین درونی همانند سنگ گرانیت حاصل می‌شود و در صورتیکه مواد مذاب بر روی سطح زمین جاری شوند، آذرین بیرونی مانند بازالت تولید می‌گردد.

سنگ‌های رسوبی هم به صورت لایه لایه بوده که از ته نشین شدن رسوبات حاصل می‌شوند. سنگ تراورتن و مرمریت از مهمترین سنگ‌های آهکی رسوبی می‌باشند. سنگ‌های دگرگونی هم جزء سنگ‌های محکم و با دوامی می‌باشند که تحت گرما، فشار و سیالات، دگرگون شده‌اند. سنگ مرمر نوعی سنگ آهکی حاصل از دگرگون شدن است. ایران کشوری غنی از معادن انواع سنگ‌های ساختمانی است.

44٪ درصد سنگ مرمریت، 25٪ سنگ چینی، 20٪ سنگ گرانیت، 10٪ سنگ تراورتن و 2٪ سنگ مرمر بیشترین سهم از تنوع سنگی معادن ایران است که استان های اصفهان، کرمانشاه، محلات، قم، زنجان، قزوین، همدان و آذربایجان شرقی سهم بزرگی از معادن کشور را به خود اختصاص داده اند.

این در حالیست که برخی از کشورهای دنیا به دلیل فقر معادن سنگ، فقط به تولید یک نوع سنگ ساختمانی در معادن خود بسنده می کنند. مثلاً برزیل کشوری است که فقط دارای معادن سنگ گرانیت است و یا ایتالیا تنها معدن سنگ مرمریت را تحت حوزه خود دارد که در این بین ایران می تواند با مدیریت دقیق و با بازاریابی داده محور سهم عظیمی از بازار جهانی سنگ را به خود اختصاص دهد.

اما تحریم های گسترده جهانی که بالطبع بر روابط و تعاملات سیاسی کشور با سایر کشورهای جهان سایه افکنده، موجی از مشکلات اقتصادی را برای صادرکنندگان آن به وجود آورده است. همچنین وجود مشکلاتی در زمینه حمل و نقل، پراکندگی حوزه های معادن در کشور، فرسودگی ماشین آلات و عدم استفاده از تکنولوژی های روز جهان در کنار مالیات گسترده صادرات، ایران را به سوی خام فروشی سوق داده است.

کشورهایی نظیر ایتالیا، ترکیه و چین فقط خواستار سنگ های ساختمانی خام از ایران می باشند. از این رو خام فروشی به دلیل نداشتن ارزش افزوده، شامل عوارض شده که این امر برای شرکت صادرکننده بسیار گران تمام می شود. همچنین به دلیل وزن بالای سنگ، حمل و نقل فقط از طریق زمینی و دریایی امکان پذیر است که به دلیل وجود مشکلات حمل و نقل دریایی، فقط حمل از طریق زمینی امکان پذیر است که هزینه آن نیز بسیار بالا است. آنچه که آمار نشان می دهد تقاضای صادرات سنگ ساختمانی در حدود 7 میلیون تن است در حالیکه ظرفیت کل 25 میلیون تن است. در این بین با مدیریت راهبردی و برخورداری از تکنولوژی روز دنیا می توان ظرفیت استخراج و تولید سنگ های فرآوری شده را افزایش داد.

بیش از نیمی از کارخانجات داخلی می‌توانند با رعایت استانداردهای کمی و کیفی جهانی با بزرگترین کشورهای جهان در این زمینه رقابت کرده و صادرات خود را افزایش دهند. مثلاً روسیه به دلیل جمعیت بالا، شرایط آب و هوایی منحصر به فرد و همچنین سیاست خوبی که با ایران دارد، می‌تواند سهم مهمی از بازار معادن سنگ ساختمانی ایران را به خود اختصاص دهد.

در این میان سنگ گرانیت به دلیل استحکام و مقاومت بسیار بالایی که در برابر تغییرات دمایی، عدم لغزندگی و میزان جذب آب دارد، می‌تواند بهترین گزینه برای صادرات به روسیه باشد. همچنین با توجه به استقبال از سنگ‌های ایرانی به دلیل تنوع رنگی بسیار بالا، ایران می‌تواند در این زمینه گام‌های اساسی بردارد.

ظرفیت جهانی بازار سنگ مرمریت

ارزش بازار جهانی مرمر در سال 2023، به میزان 71/7 میلیارد دلار آمریکا برآورد بود. پیش‌بینی می‌شود که این بازار از 65/52 میلیون دلار آمریکا در سال 2024 به 93/5 میلیارد دلار آمریکا تا سال 2032 با نرخ رشد مرکب سالانه 3۳.۸/8 درصد در دوره پیش‌بینی شده، رشد کند. اروپا با سهم بازار 43/33 درصد در سال 2024، بر بازار مرمر تسلط داشت.

مرمر یک سنگ دگرگونی است که عمدتاً از مواد کربناتی تبلور مجدد یافته، معمولاً کلسیت یا دولومیت، ساخته شده است. این سنگ از طریق تبدیل سنگ آهک تحت فشار و دمای بالا، دوباره شکل می‌گیرد.

این سنگ که به دلیل زیبایی و دوامش ارزشمند است، کاربردهای بی‌شماری دارد. این سنگ به طور گسترده در معماری و مجسمه‌سازی، تزئین ساختمان‌ها، بناهای تاریخی و آثار هنری استفاده می‌شود. همچنین در طراحی داخلی، برای کانتورها، کفپوش‌ها و

عناصر تزئینی محبوب است و در ساخت مبلمان و به عنوان ماده‌ای برای اقلام لوکس استفاده می‌شود. با وجود ظرافت، این سنگ به دلیل ماهیت متخلخل و حساسیت به مواد اسیدی، نیاز به نگهداری دقیق دارد.

همه‌گیری کووید-۱۹ تأثیر قابل توجهی بر بازار جهانی داشت و کل زنجیره تأمین را مختل کرد. در مراحل اولیه همه‌گیری، معادن و تأسیسات فرآوری در کشورهای اصلی تولیدکننده سنگ مرمر، مانند ایتالیا، ترکیه و چین، به دلیل قرنطینه و نگرانی‌های بهداشتی مجبور به تعطیلی یا کاهش فعالیت شدند.

این امر منجر به کاهش شدید تولید و موجودی شد. با این حال، با کاهش قرنطینه و افزایش نرخ واکسیناسیون، بهبود بازار آغاز شد. بازگشت صنعت ساخت و ساز، به ویژه تقاضا برای پروژه‌های مسکونی، به افزایش تقاضا برای این محصولات سنگی کمک کرد. هزینه‌های زیرساختی دولت در کشورهای مختلف نیز در این بهبود نقش داشت. در حالی که بازار انعطاف‌پذیری نشان داده است، بهبود کامل به سطوح قبل از همه‌گیری تدریجی بوده و تحت تأثیر عواملی مانند چالش‌های زنجیره تأمین، افزایش هزینه‌های حمل و نقل و تغییر ترجیحات مصرف‌کننده بوده است. سالیانه سنگ‌های ساختمانی بین 11 تا 12 میلیارد دلار در سطح جهان مبادله می‌گردد و این محصول، 292مین محصول پرمعامله جهان است.

تولیدکنندگان سنگ‌های مرمریت ساختمانی در جهان: چین، ایتالیا، برزیل، هندوستان، آمریکا، کانادا، ایران، فنلاند، اندونزی، اسپانیا، فرانسه و اکراین.

صادرکنندگان برتر سنگ مرمریت در جهان: بزرگترین صادرکنندگان سنگ ساختمانی، چین (4.28 میلیارد دلار)، هند (1.28 میلیارد دلار)، ایتالیا (1.27 میلیارد دلار)، ترکیه (915 میلیون دلار) و برزیل (747 میلیون دلار) بودند. کشورهای اتحادیه اروپا، آمریکا، کانادا، مکزیک، ترکیه و بلژیک.

وارد کنندگان برتر سنگ مرمریت در جهان: بزرگترین واردکنندگان سنگ مرمریت در جهان آمریکا (2.43 میلیارد دلار)، کره جنوبی (1.2 میلیارد دلار)، آلمان (494 میلیون دلار)، عربستان سعودی (486 میلیون دلار) و ویتنام (455 میلیون دلار) هستند. سایر کشورهای مهم کانادا، فرانسه، انگلستان، سوئیس، هلند، استرالیا، آلمان، روسیه، قطر، امارات متحده عربی، کره جنوبی، ژاپن و فیلیپین می باشند.

بازارهای فعلی سنگ مرمریت ایران: چین، تایوان، قطر، امارات متحده عربی، روسیه، عراق، عمان و ترکمنستان.

بازارهای پرتقاضای سنگ مرمریت ایران: قرقیزستان، ازبکستان، قزاقستان، کره جنوبی، ژاپن، آمریکا، تاجیکستان، ارمنستان، گرجستان، جمهوری چک، روسیه، بلاروس، گرجستان، لهستان، و سایر کشورهای حوزه بالکان پتانسیل نهفته سنگ تراورتن با تخلخل طبیعی می باشند.

یکی از بازارهای صادرات سنگ، روسیه است. روسیه به دلیل روابط خوب تجاری با ایران و اختلافاتی که با اوکراین و ترکیه دارد، بازار بسیار پر رونقی برای صادرات سنگ ایران است. روسیه 142 میلیون جمعیت دارد و به واسطه آب و هوایی که دارد سنگ های ساختمانی در آن بسیار استفاده می شود.

ایران با دارا بودن 40 میلیارد تن ذخایر قطعی، در رتبه دهم جهان و برخورداری از 4 میلیارد تن ذخایر قطعی سنگ های تزئینی در رتبه چهارم جهان قرار دارد، اما از نظر تنوع رنگ در حوزه سنگ های آهکی (سنگ مرمر و تراورتن ها) مقام نخست را در جهان داراست.

40 هزار واحد سنگ بری در کشور فعال است و نقطه ضعف اصلی این صنعت، ناتوانی در صادرات است. در حالی که در سال 68 ایران 2 برابر ترکیه صادرات داشت (80 میلیون دلار در برابر 40 میلیون دلار) اما صادرات امروز ترکیه به 2.6 میلیارد دلار رسیده و صادرات ایران فقط 700 میلیون دلار است. در آمارهای بزرگترین صادرکنندگان سنگ فرآوری شده کماکان با رشد صادرات، کشورهای ترکیه با صادرات

بیش از 2/2 میلیون تن سنگ فراوری و افزایش 143 هزار تن در صدر رشددهندگان و مصر با صادراتی معادل با 53/51 میلیون تن و بیش از 90 هزار تن افزایش صادرات سنگ فراوری دومین کشور شاخص شناخته شده است که در این فهرست مصر از کشور ایتالیا پیشی گرفته است و از رقبای اصلی ایران در بازارهای بین المللی شناخته می شود. در حال حاضر صادرات سنگ کشور حدود 700 میلیون دلار است.

نیاز سالیانه کشورهای جهان به سنگ مرمریت

الف) کشورهای افریقایی

1. مصر: 34.9 میلیون دلار
2. الجزایر: 32.4 میلیون دلار
3. نیجریه: 6.3 میلیون دلار
4. تونس: 5.6 میلیون دلار
5. مراکش: 4.1 میلیون دلار
6. توگو: 1.5 میلیون دلار
7. آفریقای جنوبی: 1.1 میلیون دلار
8. لیبی: 874000 دلار
9. ساحل عاج: 351000 دلار
10. کنگو: 319000 دلار

ب) کشورهای آسیایی

. چین: 1.7 میلیارد دلار

2. هند: 202.5 میلیون دلار

3. تایوان: 67.7 میلیون دلار

4. تایلند: 21.3 میلیون دلار

5. اندونزی: 19.3 میلیون دلار

6. نپال: 15.9 میلیون دلار

7. ویتنام: 13.9 میلیون دلار

8. سریلانکا: 8.3 میلیون دلار

9. سنگاپور: 7.1 میلیون دلار

10. مالزی: 5.4 میلیون دلار

ج) کشورهای اروپایی

1. ایتالیا: 103.8 میلیون دلار

2. انگلستان: 25.7 میلیون دلار

3. یونان: 23.5 میلیون دلار

4. اسپانیا: 13.7 میلیون دلار

5. پرتغال: 8.3 میلیون دلار

6. فرانسه: 7.9 میلیون دلار

7. آلمان: 7.2 میلیون دلار

8. بلژیک: 3.2 میلیون دلار

9. اسلواکی: 2.2 میلیون دلار

10. جمهوری چک: 1.8 میلیون دلار

(د) کشورهای آمریکای لاتین

1. برزیل: 8.3 میلیون دلار

2. کلمبیا: 3.8 میلیون دلار

3. جمهوری دومینیکن: 1.7 میلیون دلار

4. ونزوئلا: 1.5 میلیون دلار

5. باهاما: 886000 دلار

6. السالوادور: 273000 دلار

7. شیلی: 272000 دلار

8. جزایر کیمن: 248000 دلار

9. پاناما: 238000 دلار

10. کاستاریکا: 176000 دلار

(ه) کشورهای خاورمیانه:

1. لبنان: 15.1 میلیون دلار

2. امارات متحده عربی: 15.1 میلیون دلار

3. اردن: 12.4 میلیون دلار

4. قطر: 8.1 میلیون دلار

5. سوریه: 5.6 میلیون دلار

6. عربستان سعودی: 2.8 میلیون دلار

7. عمان: 2.3 میلیون دلار

8. کویت: 1.3 میلیون دلار

9. بحرین: 667000 دلار

10. یمن: 537000 دلار

(و) کشورهای آمریکای شمالی

1. کانادا: 12.5 میلیون دلار

2. ایالات متحده: 11.2 میلیون دلار

3. مکزیک: 1.7 میلیون دلار

(ز) کشورهای اقیانوسیه

1. استرالیا: 1.26 میلیون دلار

2. نیوزلند: 50000 دلار

3. جزایر سلیمان: 8000 دلار

4. کالدونیای جدید: 6000 دلار

تجارت جهانی سنگ مرمریت از تقاضا برای این سنگ های طبیعی در ساخت و ساز، طراحی داخلی و پروژه های زیرساختی در سراسر جهان است. کشورهایی مانند چین،

ایالات متحده، هند، اتحادیه اروپا، خاورمیانه و آسیای جنوب شرقی به عنوان واردکنندگان جهانی سنگ مرمریت نقش اساسی دارند.

درک ترجیحات واردات و پویایی بازار در این مناطق برای صادرکنندگان در صنعت سنگ مرمریت ضروری است. با شناخت الزامات و ترجیحات خاص این واردکنندگان، کسب و کارها می توانند به طور موثر محصولات و استراتژی های بازاریابی خود را تنظیم کنند، مشارکت های تجاری موفق را تقویت کنند و حضور خود را در بازار جهانی گسترش دهند.